Les 112 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord Fotograferen, צִילֵם {tzillem} [pi'el].

Persoon	*Tegenwoordige tijd*		*Verleden tijd*		*Toekomende tijd*		*Persoon*
Ik (m)	מְצַלֵּם	meֵtzallem	צִילַמְתִּי	tzillamti	אֲצַלֵּם	atzallem	אֲנִי
Ik (v)	מְצַלֶּמֶת	meֵtzallèmèt	צִילַמְתִּי	tzillamti	אֲצַלֵּם	atzallem	אֲנִי
Jij (m)	מְצַלֵּם	meֵtzallem	צִילַמְתָּ	tzillamtá	תְּצַלֵּם	teֵtzallem	אַתָּה
Jij (v)	מְצַלֶּמֶת	meֵtzallèmèt	צִילַמְתְּ	tzillamt	תְּצַלְּמִי	teֵtzalmi	אַתְּ
Hij	מְצַלֵּם	meֵtzallem	צִילֵם	tzillem	יְצַלֵּם	yeֵtzallem	הוּא
Zij	מְצַלֶּמֶת	meֵtzallèmèt	צִילְּמָה	tzilmáh	תְּצַלֵּם	teֵtzallem	הִיא
Wij (m)	מְצַלְּמִים	meֵtzalmim	צִילַּמְנוּ	tzillámnoe	נְצַלֵּם	neֵtzallem	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מְצַלְּמוֹת	meֵtzalmot	צִילַּמְנוּ	tzillámnoe	נְצַלֵּם	neֵtzallem	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מְצַלְּמִים	meֵtzalmim	צִילַּמְתֶּם	tzillamtèm	תְּצַלְּמוּ	teֵtzalmoe	אַתֶּם
Jullie (v)	מְצַלְּמוֹת	meֵtzalmot	צִילַּמְתֶּן	tzillamtèn	תְּצַלְּמוּ	teֵtzalmoe	אַתֶּן
Zij (m)	מְצַלְּמִים	meֵtzalmim	צִילְּמוּ	tzilmoe	יְצַלְּמוּ	yeֵtzalmoe	הֵם
Zij (v)	מְצַלְּמוֹת	meֵtzalmot	צִילְּמוּ	tzilmoe	יְצַלְּמוּ	yeֵtzalmoe	הֵן

Gebiedende wijs: m צַלֵּם tzallem, v צַלְּמִי tzalmi, mv צַלְּמוּ tzalmoe, infinitief: לְצַלֵּם leֵtzallem

Opdracht 2, Bijbel: Geef de uitspraak en vertaal (Genesis/Beresjit 1:27; Efemeride 644)

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, wayivrá èlohim èt há'ádám beֵtsalmo
'en-hij-schiep God de-mens in-zijn-beeld', en God schiep de mens naar zijn beeld,

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ: beֵtsèlèm èlohim bárá oto
'in-beeld [van] God hij-schiep hem, Hij schiep hem naar het beeld van God,

זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם. záchár oeneqeváh bárá otám
Mannelijk en-vrouwelijk Hij-schiep hen, Hij schiep hen man(nelijk) en vrouw(elijk).

Opdracht 3: Vertaal en geef de uitspraak:

Fotografeer die auto! צַלֵּם אֶת הַמְּכוֹנִית
Tzallem èt hammechonit

Verkoopt u een digitale camera?
הַאִם אַתָּה מוֹכֵר אֶת מַצְלֵמָה דִיגִיטָלִית?
ha'im attáh mocher èt matzlemáh digitálit?

Ik fotografeer met mijn smartphone
אֲנִי מְצַלֵּם עִם הַטֶּלֶפוֹן הֶחָכָם שֶׁלִּי
ani meֵtzallem im hattèlèfon hèchachám sjèli

זֹאת תְּמוּנָה רָעָה zot teֵmoenáh rá'áh
Dit is een slechte afbeelding [foto]

הַתַּצְלוּם שֶׁלְּךָ [שֶׁלָּךְ] בַּאַלְבּוֹם תְּמוּנַת שֶׁלִּי
hattatzloem sjèlcha [sjèlách] ba'albom teֵmoenat sjèli
Uw (m, v) foto is in mijn foto-album

הֲאִם הָאִישׁ צַלָּם עִיתוֹנוּת?
ha'im ha'isj tzallám itonoet?
Is die man een persfotograaf?

Les 113 – Judaica 27 – Tisjah be'Av (Treurdag om Jeruzalem)

De treurdag Tisja be'Av is deel van een treurtijd van drie weken in de zomervakantie, die begint met de lange vastendag van 17 Tammoez, de dag waarop in het jaar 70 Romeinse soldaten Jeruzalem binnenstroomden, en eindigt met de treurige vastendag Tisja be'Av. Een periode waarin velen treuren en zich onthouden van de genoegens van vlees en wijn.

Op Tisja be'Av (תִּשְׁעָה בְּאָב, dat is letterlijk: de negende van de maand Av, juli/augustus) treuren de Joden om de verwoesting van zowel de Eerste als de Tweede Tempel, respectievelijk in 587 of 586 BCE en 70 CE, en nog een aantal andere rampen die rond deze tijd van het jaar plaatsvonden.

Het is een van de vastendagen die worden genoemd in Zacharia 8:19, vastendagen die tot blijde feesten zullen worden.
Deze dag valt op 23 juli 2026, 12 augustus 2027, 1 augustus 2028, 22 juli 2029 en 8 augustus 2030.

Het is voor religieuze Joden een dag van vasten en het zingen of lezen van Klaagliederen, die al op de vooravond begint. Ook delen van Job en Jeremia worden gelezen. De synagoge is op deze dag slechts zwak verlicht, net genoeg om te lezen, alle mooie kleden zijn weggehaald, talliet (gebedsman-

tel) en tefilin (gebedsriemen) ontbreken, er wordt niet met elkaar gesproken, de Torah-rollen zijn omhuld met zwart doek, de meesten zitten op de grond of op lage bankjes en alleen de 'ner tamid' (een soort Godslamp) brandt.

De tempel betekent veel voor de Joden, het enige wat er nog van rest is de Kotel, de Westelijke Muur of Klaagmuur.

Op deze dag worden vooral de Klaagliederen van de profeet Jeremia voorgelezen. '*Hoe eenzaam zit zij neer, die stad, eens zo dichtbevolkt! Als een weduwe is zij geworden, zij die groot was onder de heidenvolken. Een vorstin onder de gewesten is verplicht tot herendienst'.* (Eicha - Klaagliederen 1:1 HSV)

Maar aan het einde van de vastentijd, 's middags, worden de Joden eraan herinnerd dat in deze tijd van het jaar ook de Messias zal komen.
In de weken erna worden als troost en bemoediging gedeelten uit de profeet Jesaja gelezen: Troost, troost mijn volk. (40:1-26).

Nu de Joden terugkeren naar Jeruzalem doet Tisja be'Av de hoop herleven op de bouw van de Derde Tempel en de komst van de Messias.

Op Tisj'a BeAv gebeurden er vijf nationale rampen:

• In de tijd van Mozes, in 1312 BCE, accepteerden de Joden in de woestijn de schandalige lasterpraat van de twaalf spionnen, en het vonnis werd over hen geveld, dat hen verbood het Land Israël binnen te gaan. Numeri/Bamidbar 14:1-10.

• De Eerste Tempel, de Tempel van Salomo, werd na een belegering van twee jaar in 587 of 586 BCE verwoest door de Babyloniers, onder leiding van Neboechadnetsar. Veel Joden werden afgeslacht en miljoenen in ballingschap gedeporteerd.

• De Tweede Tempel werd in augustus 70 CE verwoest door de Romeinen, onder leiding van Titus. Ongeveer een miljoen Joden kwamen daarbij om en nog ongeveer een miljoen werden verbannen.

• De Bar Kochba opstand werd op 8 juli 135 neergeslagen door de legioenen van de Romeinse keizer Hadrianus. De stad Betar (de laatste grote vesting waar de Joden hadden standgehouden) werd veroverd en verwoest. Meer dan 500.000 Joden werden afgeslacht, waaronder de leiders Bar Kochba en Rabbi Akiva. Brieven van Bar Kochba werden in 1953 gewonden door archeoloog generaal Yigael Yadin, de eerste commandant van het Israëlische leger; zie de volgende les.

• Het Tempelplein en zijn omgeving werden vervolgens omgeploegd door de Romeinse commandant Turnus Rufus – een vervulling van de profetie in Micha 3:12. Jeruzalem werd herbouwd als een heidense stad, gewijd aan de Romeinse oppergod

De plundering van de gewijde voorwerpen van de tempel is afgebeeld op de Triomfboog van Titus in Rome.

Jupiter, en kreeg een nieuwe naam: *Aelia Capitolina*. De toegang daartoe was voor Joden verboden. Hadrianus veranderde ook de naam van de streek van 'Israël' in '*Palaestina*'.

Er gebeurden nog vele andere ongelukken en rampen in de Joodse geschiedenis op of omstreeks de Negende Av, waaronder:

• Paus Urbanus II riep in 1096 op tot de eerste kruistocht. Die begon op 9 Av en daarbij werden in Frankrijk en Duitsland tienduizenden Joden gedood en vele Joodse gemeenschappen vernietigd, terwijl de christenen door Europa naar het land Israël liepen om het te bevrijden van de moslims.

• In opdracht van koning Edward I kregen op 18 juli 1290 de Joden opdracht om Engeland te verlaten vóór Allerheiligen, 1 november.

• Op deze dag in 1306 werden de Joden uit Frankrijk verdreven.

• De Spaanse Inquisitie bereikte zijn hoogtepunt met de verdrijving van 75.000 Joden uit Spanje op Tisja Be'Av 1492, op de vlucht voor de Spaanse inquisitie.

• De Eerste Wereldoorlog brak uit op Tisja Be'Av in 1914, toen Rusland aan Duitsland de oorlog verklaarde. De Duitse rancune over deze oorlog kan mede gezien worden als de aanleiding voor de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust.

• Op 7 Av 1941 kreeg SS-Obergruppenführer Reinhard Heydrich opdracht van Goering tot het uitvoeren van de 'Endlösung', die op 2 augustus/9 Av werd goedgekeurd door de nazipartij. Precies een jaar later trad dit plan in werking en begon de Holocaust, waardoor bijna een derde deel van de Joden op de wereld werd gedood.

• Op 23 juli/9 Av begon de massale deportatie van

Joden uit het ghetto van Warschau naar het werk- en vernietigingskamp Treblinka.

• In 2005, op 10 Av, werden Joodse pioniers in de Gazastrook gedwongen hun huizen te verlaten om Gaza te kunnen overdragen aan de Palestijnse Arabieren. Die vernietigden de restanten van de vroegere Joodse gemeenschappen en maakten er terroristische trainingskampen en lanceerplaatsen voor raketten van.

De Westelijke Muur of Klaagmuur, een deel van de steunmuur rondom het Tempelplein in Jeruzalem. De onderste rijen stenen zijn geplaatst in opdracht van koning Herodes.

Woordenschat

כֹּתֶל, כּוֹתֶל	kotèl (m)	Muur
הַכּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי	hakotèl hamma'ᵃrávi	Westelijke Muur, 'Klaagmuur'
חוּרְבַּן הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן	choerban habayit harisjon	Vernietiging van het eerste Huis (Tempel)
חוּרְבַּן הַבַּיִת הַשֵּׁנִי	choerban habayit hasjeni	Vernietiging van het tweede Huis
מִקְדָּשׁ; בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ	miqdásj, bet hammiqdásj	Heiligdom, Tempel
נָהָר	náhár (m)	Rivier נְהָרוֹת nᵉhárot
צָם, צוֹם	tzám, tzoem [pa'al]	Vasten
צוֹם	tzom (m)	Vastendag, het vasten
קִינָה	qináh (v)	Klaaglied קִינוֹת qinot
תָּלָה	táláh [pa'al]	Ophangen
תִּשְׁעָה בְּאָב	tisjáh be'áv	Negende [van de maand] Av
בָּכָה	bácháh [pa'al]	Wenen, huilen, schreien
צָחַק, שָׂחַק	tzáchaq (nieuw), sáchaq (oud) [pá'al]	Lachen
מוּת, מֵת	moet, met [pa'al]	Sterven, doodgaan
אִבֵּד, אִיבֵּד	ibed [pi'el]	Verliezen, vernietigen לְאַבֵּד lᵉ'abed (inf)
זָכַר	záchar [pa'al]	Gedenken, herinneren
זֵכֶר	zechèr (m)	Gedachtenis, herinnering, spoor

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord, בָּכָה bácháh [pa'al] Wenen, huilen *(to cry)*.
De ה assimileert vaak. Controleer jezelf op de website http://www.hebrew-verbs.co.il

Persoon	*Tegenwoordige tijd*		*Verleden tijd*		*Toekomende tijd*		*Persoon*
Ik (m)	.....	.....	.....	.....	אֶבְכֶּה	èv'kèh	אֲנִי
Ik (v)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אֲנִי
Jij (m)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אַתָּה
Jij (v)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אַתְּ
Hij	.....	.....	.....	.....	.....	.....	הוּא
Zij	בּוֹכָה	bocháh	.....	.....	.....	.....	הִיא
Wij (m)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	.....	.....	בְּכִיתֶם	bᵉchitèm	.....	.....	אַתֶּם
Jullie (v)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	אַתֶּן
Zij (m)	.....	.....	.....	.....	.....	.....	הֵם
Zij (v)	.....	.....	.....	.....	יִבְכּוּ	yiv'koe	הֵן

Geb. wijs: m: ....., v: ....., mv: ..... Inf: לִבְכּוֹת liv'kot

Opdracht 2: Bekijk de viering van Tisja be'Av :
https://www.youtube.com/watch?v=KSqczf17KoE Foto's over de betekenis van Tisja be'av
https://www.youtube.com/watch?v=yMJ273Fz4cY Zingen bij de Westelijke Muur, 2011.

Opdracht 3: Vertaal deze Bijbelteksten. Kijk even bij Les 110, woordenlijst Les 125

עַל נַהֲרוֹת, בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ, גַּם-בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ, אֶת-צִיּוֹן .....

.....

.....

.....

עַל-עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ, כִּנֹּרוֹתֵינוּ .....

.....

.....

אִם-אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלִַם - תִּשְׁכַּח יְמִינִי .....

.....

.....

Een paar regels uit Qohelet/Prediker 3

Voorgelezen: www.youtube.com/watch?v=o7MrThDCRuw

De klassieke Engelse uitvoering, Turn, turn, turn:

www.youtube.com/watch?v=WB6jhbtDUZE

עֵת לָלֶדֶת, וְעֵת לָמוּת .....

.....

עֵת לִבְכּוֹת, וְעֵת לִשְׂחוֹק .....

.....

עֵת לְבַקֵּשׁ, וְעֵת לְאַבֵּד .....

.....

***Bronnen**: beleven.org, wikipedia.org; millon; JomJom, D. Hausdorf. Praisegate.com (foto 2); Ya'akov Kirschen (tekening).*
***Zie ook:** in de volgende les 'Een van de meest verbazingwekkende wonderen in Israëls geschiedenis!*
Alles wat je moet weten over Tisha beAv (Israel Today)